המביא

המביא גט ממדינת הים. כל חו"ל קרי ליה מדינת הים בר מבבל כדאמר לקמן (דף ו.): **צריך.** השליח המביאו לומר כו' וטעמא מפרש בגמ'[ד]. ושליח זה הבעל עשאו שליח להולכה: **רקס וחגר.** תרגום של בין קדש ובין ברד מתרגמינן בין רקס לחגר (בראשית מז): **אפילו מכפר לודים.** שהיא מחולה לארץ: **לוד.** שהיא סמוכה לה והיא מארץ ישראל. וכגמ'[ה] מפרש פלוגתייהו: **וחכמים אומרים.** בגמרא מפרש מאי מוספי אתנא קמא דרישא: **והמוליך.** מארץ ישראל למדינת הים: **מהגמוניא להגמוניא.** בגמרא מפרש עיר אחת שהיו בה שני הגמוניים ומקפידין זה על זה שלא יהו בני הגמוניא זו נכנסים לחבירתה: **ר' יהודה אומר מרקס למזרח.** מרקס עד סוף העולם למזרחו הוי מדינת הים: **ורקס.** עצמה נדונית כמזרח העולם ולא כא"י והמביא מרקס צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם וכן כולם. רקס למזרחו של ארץ ישראל וחולה לה ואשקלון לדרומה ועכו לצפונה. אבל מערב של ארץ ישראל אין צריך גדול שהיה הגדול וגדול יס והיה לכם היס הגדול וגו': **אם יש עליו עוררים.** שהבעל מערער שהוא מזוייף: **יפקיים בחומיו.** אם יעידו העדים על חתימת ידיהם או עדים אחרים יכירו חתימתם כשר ואם אין עליו עוררים מקבלת כשר דהא בקיאין בשמה ועדים מצויין תמיד לקיימו כדאמרינן בגמ' בתי דיינין קבועין: **גמ'** לפי דעובדי כוכבים הם דישראל מצויעין כתמיהן ור' יהודה מטמא נראה לו דאותם שנוהגין תורת עובדי כוכבים הם גרים וטועין ועובדי ישראל נמי דריס בה: **מכפר לודים ללוד.** ואומר ר"י שהזכיר לוד לאשמועינן אע"פ שהיתה נקראת כפר לודים על שם בני לודים שהיו מצויים בה תמיד אפילו הכי ל"ל בפני נכתב ובפני נחתם ולא חשיב כלוד עצמה ורבינו מאיר פירש דרבי אליעזר הזכיר שם עירו כדאמרינן (סנהדרין דף לב:) אחר ר' אליעזר לוד ואין נראה לר"י דכ"ש שלא היה צריך להזכיר כי היכי דלא נקט תנא קמא ממדינת הים לארץ ישראל דפשיטא היא דבארץ ישראל קאי: **ואשקלון** בדרום. הקשה ר"ת דאשקלון מארץ ישראל היא דכתיב ביהושע (יג) זאת הארץ הנשארת וגו' האשדודי והאשקלוני וכתיב הפילה לישראל[ו] לנחלה כאשר צויתיך ואחר כך לכדה כדכתיב בשופטים (א) וילכוד יהודה את עזה ואת אשקלון ואת גבולה ואר"ת דעולי בבל לא כבשוה כדאמר בפ"ק דחולין (דף ז.) גבי בית שאן הרבה כרכים כבשום עולי מצרים ולא כבשום עולי בבל ולכך אין תלמידי חכמים מצויין שם ואינו אבל קשה דרקס וחגר משמע הכא דהוו חולה לארץ[ז] וכתיב ביהושע (כ) ויקדשו את קדש בהר נפתלי וליכא למימר דלא כבשוה עולי בבל דבספרי בפרשת והיה עקב [ילק כד] חשיב רקס וחגר בהדי כרכים שכבשו עולי בבל וי"ל דתרי רקס וחגר הוו ואותו רקס וחגר דכתיב גבי אברהם ויסב בין קדש ובין שור (בראשית כ) מתרגמינן בין רקס ובין חגרא באתרא של אבימלך מלך פלשתים ואותו היה בארץ ישראל דמסתמא לאברהם ויצחק היו דרין בארץ ישראל וביהושע [יג ג] נמי משמע דפלשתים מארץ ישראל ואותו רקס וחגר היה במערבה של ארץ ישראל דפלשתים במערבו דיס פלשתים הוא גבול מערב של ארץ ישראל ורקס וחגר דמתני' היה במזרח כדאמרינן רקס במזרח ועכו[ח] אע"ג דכבשוהו עולי בבל כדאמר בסוף כתובות (דף קיב.) רבי אבא הוה מנשק כיפי דעכו[ט] ובפרק מי שאחזו (לקמן דף עו:) פריך למימרא דעכו לאו מארץ ישראל הוה הא כי הוו מפטרי רבנן מהדדי בעכו הוו מפטרי מהדדי לפי שאסור לצאת מארץ ישראל לחולה לארץ אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה חליה בארץ וחליה בחו"ל כדמוכח בירושלמי[י] [פ"א ה"ב] והכא מיירי בחותו לד שבחולה לארץ והא דלא משני נמי במי שאחזו (שם) מתני' דאם לא באתי מכאן ועד שלשים יום[יא] והגיעו לעכו וחזר ביטל תנאו היינו לאותו לד שבחולה לארץ היינו משום דביולא מארץ ישראל פוגע תחילה באותו לד של ארץ ישראל והגיע לעכו משמע לתחילת עכו אך קשה לר"י דאמר לקמן (דף ו:) נכנס לפניו ר' אלעא אמר ליה הלא כפר סיסאי מובלע בתחום ארץ ישראל וקרובה לציפורי יותר מעכו ומה בכך מכל מקום עכו עדיפא אע"פ שהיא רחוקה מציפורי שהיא עצמה חליה מארץ ישראל ועוד היכי דייק לקמן (דף ת.) דמוכר עבדו לסוריא יצא לחירות מדתנן[יב] עכו כארץ ישראל לגיטין לגיטין אין לעבדים לא כל שכן סוריא דמרחקא טובא אדרבה סוריא עדיפא כיון דמתני' איירי בלד של חולה לארץ דקסבר כיבוש יחיד שמיה כיבוש והויא היא עצמה ארץ ישראל דלהכי מיבעיא ליה אי הוי כמוכר עבדו לארץ ישראל כיון דשמיה כיבוש או דלמא כיון דעפרה טמא כחולה לארץ דמי ואמר ר"י דאפילו בלד של ארץ ישראל ל"ל בפני נכתב וכו' לפי שהוא בסוף הגבול ורחוק מעיקר ישוב ארץ ישראל ומופלג מן היישובות ובתי דיינים[יג] וכן יש לתרץ גבי אשקלון וגבי רקס וחגר והשתא פריך שפיר כפר סיסאי דקרוב לציפורי שהיתה עיקר ישוב א"י טפי מעכו דרחוק מעיקר ישוב א"י אע"ג דעכו היא עצמה בארץ ישראל וכפר סיסאי הוא חולה לארץ מכל מקום פשיט שפיר כיון דקיים ליה דמובלעת מהני כאילו היא ממש מארץ ישראל כר"ג דאמר מובלעות שביחי וגמירי וא"ת דאמר בירושלמי המוכר עבדו לעכו יצא לחירות ר"ש אביו דרבי יודן אומר אפילו מעכו לעכו וכיון דאפילו באותו לד שבארץ ישראל יצא לחירות אם כן מעכו לעכו אמאי יצא לחירות כיון דחשיב כחולה לארץ[יד] וי"ל דנהי דחשיב כחולה לארץ לגבי עיקר ישוב ארץ ישראל לגבי חולה לארץ מיהא חשיב כארץ ישראל:

ואם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו. אבל כל זמן דלא אתי בעל ומערער נישאת על פי הגט ולא טענינן מזוייף דמשום עיגונא אקילו בה רבנן אבל בממון טענינן מזוייף לנפרע אלא בפניו ומיתומים ומלקוחות דאל"כ לא שבקת חיי לכל בריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה ולהחתים עדים מעצמו ולטרוף אלא בפניו מיתומים ומלקוחות ומיהו מזה אין להוכיח דאפילו לא טענינן להו מזוייף טענינן להו פרוע כיון דהוא עצמו הוי מהימן לומר פרוע מיגו דאי בעי אמר מזוייף דקי"ל כמ"ד בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף ע:) גבי שטר כיס היוצא על היתומים דנשבע וגובה מחצה אבל פנגא דפקדון טענינן להו פרוע הוא לך אע"ג דלא טענינן להו נאנסו[טו] משום דאביהם היה נאמן לומר החזרתיו לך במיגו דנאנסו אבל יש להוכיח דטענינן להו מזוייף דאל"כ כל אחד יכתוב שטר מכר או שטר מתנה ויחתום עדים ויגבה אלא בפניו מיתומים ומלקוחות דהשתא אין שייך לומר פרעתי ועוד יש לדקדק מסוף פ' גט פשוט (שם דף קעד:) דטענינן ליתמי מזוייף דאמר רב הונא שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנוניא על ההקדש ופריך וכי אדם עושה קנוניא על בניו דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין ומסיק דרב הונא איירי בשטר מקויים ורב ושמואל בדנקיט שטר שאינו מקויים אמר תנו קיימיה לשטרא לא אמר תנו לא קיימיה לשטרא פירוש דשמא אלא להשביע את בניו אמר כן ואי לא טענינן מזוייף ליתומים[טז] מכל מקום יגבה דהא נקיט שטרא ואין לומר דטענינן פרוע דהא רב

אית

מסורת הש"ס

א) לקמן טו., ב) בכא"ר ובכ"ר הגירסא: המביא ועי' ריטב"א, ג) [לקמן ו:], ד) [לקמן ע"ב], ה) [לקמן ד:], ו) ופס ד"ה הבאים, ז) ל"ל בגמלה. רש"ש, ח) הגירסא במשנה והגיע,

מוספ תוספות

א. בגט אשה איירי ולא אצטריך לפרש. תוס' הרא"ש. ב. ובעינן שורות. תוס' הרא"ש. ג. ספר לספר לארבעה. תוס' הרא"ש. ד. הראשונים. תוס' הרא"ש. ה. דהא רקס וחגר מחוצה לארץ כדמשמע בגמ' (ד.) דקרי להו סמוכות לא"י. רשב"א. [ו]קשיא הא דאמר ר"ג אף המביא מן הרקס ומן החגר' דמשמע דלת"ק הני לא צריך, והא מחוץ לארץ הוו. רמב"ן. ז. דודאי היו דרים בה ישראל וגרים ואפ"ה הכתמים טהורים. תוס' הרא"ש. ז. [מדתנן] אף המביא מן הרקס ומן החגר וכו' וכן דקתני רקס למזרח ורקס כמזרח. תוס' הרא"ש. ח. משמע [ד]בחו"ל קיימא. תוס' הרא"ש. ט. אלמא בקדושתה היתה ואם לא כבשיה לא היתה קדושה דהא קי"ל דקדושה ראשונה שקדש יהושע קדושתה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא. ריטב"א. יא. ולקמן איירי באותו צד שבא"י. תוס' הרא"ש. יב. ר"מ אומר. רשב"ץ. יג. ואין שיירות מצוירות שם. תוס' הרא"ש לקמן ו: ד"ה ואפילו. יד. הו"ל כמוכר מחו"ל לחו"ל. רשב"ץ. טו. משום דלא שכיחא. תוס' כתובות נב: ד"ה דינא. טז. בשטרא שאינו מקויים, נהי דלא אמר תנו. רשב"ץ לקמן ט. ד"ה ואם יש.

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה ה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע ס' קמב סעיף א:

ב [מיי' פ"א מהל' תרומות ה"ז וה"ט]:

ג מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה א ב וסמג שם טוש"ע שם:

פסקי רי"ד

המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. ר"ג אומר אף המביא מן הרקס ומן החגר. ר' אליעזר אומר אפילו מכפר לודים ללוד: וחכ"א אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא המביא ממדינת הים והמוליך והמביא ממדינה למדינה צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם: רשב"א אפי' מהגמוניא להגמוניא: רבי יהודה אומר מרקס למזרח ורקס כמזרח מאשקלון לדרום ואשקלון כדרום מעכו לצפון רבי מאיר אומר עכו כא"י לגיטין: פי' כל חו"ל קרוי מדינת הים בר מבבל כדאמרינן התם (ו.): צריך שיאמר השליח המביא. בגמ' מפרש: ושליח זה הבעל עשאו שליח להולכה: רקס וחגר דפליג בהו רבן גמליאל: **אף המביא** מרקס. משמע דברקס דרין בה ישראל והא דתנן בפ' דם הנדה (נדה דף נו:) כל הכתמים הבאין מרקס טהורין ור' יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועין היינו משום דכתמים הנמצאין שם אפילו הכי ל"ל בפני נכתב ובפני נחתם ולא חשיב כלוד עצמה ורבינו מאיר פירש דרבי אליעזר הזכיר שם עירו כדאמרינן (סנהדרין דף לב:) אחר ר' אליעזר לוד ואין נראה לר"י דכ"ש שלא היה צריך להזכיר כי היכי דלא נקט תנא קמא ממדינת הים לארץ ישראל דפשיטא היא דבארץ ישראל קאי: **ואשקלון** בדרום. הקשה ר"ת דאשקלון מארץ ישראל היא דכתיב ביהושע (יג) זאת הארץ הנשארת וגו' האשדודי והאשקלוני וכתיב הפילה לישראל[ו] לנחלה כאשר צויתיך ואחר כך לכדה כדכתיב בשופטים (א) וילכוד יהודה את עזה ואת אשקלון ואת גבולה ואר"ת דעולי בבל לא כבשוה כדאמר בפ"ק דחולין (דף ז.) גבי בית שאן הרבה כרכים כבשום עולי מצרים ולא כבשום עולי בבל ולכך אין תלמידי חכמים מצויין שם ואינו אבל קשה דרקס וחגר משמע הכא דהוו חולה לארץ[ז] וכתיב ביהושע (כ) ויקדשו את קדש בהר נפתלי וליכא למימר דלא כבשוה עולי בבל דבספרי בפרשת והיה עקב [ילק כד] חשיב רקס וחגר בהדי כרכים שכבשו עולי בבל וי"ל דתרי רקס וחגר הוו ואותו רקס וחגר דכתיב גבי אברהם ויסב בין קדש ובין שור (בראשית כ) מתרגמינן בין רקס ובין חגרא באתרא של אבימלך מלך פלשתים ואותו היה בארץ ישראל דמסתמא לאברהם ויצחק היו דרין בארץ ישראל וביהושע [יג ג] נמי משמע דפלשתים מארץ ישראל ואותו רקס וחגר היה במערבה של ארץ ישראל דפלשתים במערבו דיס פלשתים הוא גבול מערב של ארץ ישראל ורקס וחגר דמתני' היה במזרח כדאמרינן רקס במזרח ועכו[ח] אע"ג דכבשוהו עולי בבל כדאמר בסוף כתובות (דף קיב.) רבי אבא הוה מנשק כיפי דעכו[ט] ובפרק מי שאחזו (לקמן דף עו:) פריך למימרא דעכו לאו מארץ ישראל הוה הא כי הוו מפטרי רבנן מהדדי בעכו הוו מפטרי מהדדי לפי שאסור לצאת מארץ ישראל לחולה לארץ אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה חליה בארץ וחליה בחו"ל כדמוכח בירושלמי[י] [פ"א ה"ב] והכא מיירי בחותו לד שבחולה לארץ והא דלא משני נמי במי שאחזו (שם) מתני' דאם לא באתי מכאן ועד שלשים יום[יא] והגיעו לעכו וחזר ביטל תנאו היינו לאותו לד שבחולה לארץ היינו משום דביולא מארץ ישראל פוגע תחילה באותו לד של ארץ ישראל והגיע לעכו משמע לתחילת עכו אך קשה לר"י דאמר לקמן (דף ו:) נכנס לפניו ר' אלעא אמר ליה הלא כפר סיסאי מובלע בתחום ארץ ישראל וקרובה לציפורי יותר מעכו ומה בכך מכל מקום עכו עדיפא אע"פ שהיא רחוקה מציפורי שהיא עצמה חליה מארץ ישראל ועוד היכי דייק לקמן (דף ת.) דמוכר עבדו לסוריא יצא לחירות מדתנן[יב] עכו כארץ ישראל לגיטין לגיטין אין לעבדים לא כל שכן סוריא דמרחקא טובא אדרבה סוריא עדיפא כיון דמתני' איירי בלד של חולה לארץ דקסבר כיבוש יחיד שמיה כיבוש והויא היא עצמה ארץ ישראל דלהכי מיבעיא ליה אי הוי כמוכר עבדו לארץ ישראל כיון דשמיה כיבוש או דלמא כיון דעפרה טמא כחולה לארץ דמי ואמר ר"י דאפילו בלד של ארץ ישראל ל"ל בפני נכתב וכו' לפי שהוא בסוף הגבול ורחוק מעיקר ישוב ארץ ישראל ומופלג מן היישובות ובתי דיינים[יג] וכן יש לתרץ גבי אשקלון וגבי רקס וחגר והשתא פריך שפיר כפר סיסאי דקרוב לציפורי שהיתה עיקר ישוב א"י טפי מעכו דרחוק מעיקר ישוב א"י אע"ג דעכו היא עצמה בארץ ישראל וכפר סיסאי הוא חולה לארץ מכל מקום פשיט שפיר כיון דקיים ליה דמובלעת מהני כאילו היא ממש מארץ ישראל כר"ג דאמר מובלעות שביחי וגמירי וא"ת דאמר בירושלמי המוכר עבדו לעכו יצא לחירות ר"ש אביו דרבי יודן אומר אפילו מעכו לעכו וכיון דאפילו באותו לד שבארץ ישראל יצא לחירות אם כן מעכו לעכו אמאי יצא לחירות כיון דחשיב כחולה לארץ[יד] וי"ל דנהי דחשיב כחולה לארץ לגבי עיקר ישוב ארץ ישראל לגבי חולה לארץ מיהא חשיב כארץ ישראל:

ואם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו. אבל כל זמן דלא אתי בעל ומערער נישאת על פי הגט ולא טענינן מזוייף דמשום עיגונא אקילו בה רבנן אבל בממון טענינן מזוייף לנפרע אלא בפניו ומיתומים ומלקוחות דאל"כ לא שבקת חיי לכל בריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה ולהחתים עדים מעצמו ולטרוף אלא בפניו מיתומים ומלקוחות ומיהו מזה אין להוכיח דאפילו לא טענינן להו מזוייף טענינן להו פרוע כיון דהוא עצמו הוי מהימן לומר פרוע מיגו דאי בעי אמר מזוייף דקי"ל כמ"ד בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף ע:) גבי שטר כיס היוצא על היתומים דנשבע וגובה מחצה אבל פנגא דפקדון טענינן להו פרוע הוא לך אע"ג דלא טענינן להו נאנסו[טו] משום דאביהם היה נאמן לומר החזרתיו לך במיגו דנאנסו אבל יש להוכיח דטענינן להו מזוייף דאל"כ כל אחד יכתוב שטר מכר או שטר מתנה ויחתום עדים ויגבה אלא בפניו מיתומים ומלקוחות דהשתא אין שייך לומר פרעתי ועוד יש לדקדק מסוף פ' גט פשוט (שם דף קעד:) דטענינן ליתמי מזוייף דאמר רב הונא שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנוניא על ההקדש ופריך וכי אדם עושה קנוניא על בניו דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין ומסיק דרב הונא איירי בשטר מקויים ורב ושמואל בדנקיט שטר שאינו מקויים אמר תנו קיימיה לשטרא לא אמר תנו לא קיימיה לשטרא פירוש דשמא אלא להשביע את בניו אמר כן ואי לא טענינן מזוייף ליתומים[טו] מכל מקום יגבה דהא נקיט שטרא ואין לומר דטענינן פרוע דהא רב

א א מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה ה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע ס' קמב סעיף א:

ב [מיי' פ"א מהל' תרומות ה"ז וה"ט]:

ג מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה א ב וסמג שם טוש"ע שם:

פסקי רי"ד

המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. ר"ג אומר אף המביא מן הרקס ומן החגר. ר' אליעזר אומר אפילו מכפר לודים ללוד: וחכ"א אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא המביא ממדינת הים והמוליך והמביא ממדינה למדינה צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם: רשב"א אפי' מהגמוניא להגמוניא: רבי יהודה אומר מרקס למזרח ורקס כמזרח מאשקלון לדרום ואשקלון כדרום מעכו לצפון רבי מאיר אומר עכו כא"י לגיטין: פי' כל חו"ל קרוי מדינת הים בר מבבל כדאמרינן התם (ו.): צריך שיאמר השליח המביא. בגמ' מפרש: ושליח זה הבעל עשאו שליח להולכה: רקס וחגר דפליג בהו רבן גמליאל: **אף המביא** מרקס. משמע דברקס דרין בה ישראל והא דתנן בפ' דם הנדה (נדה דף נו:) כל הכתמים הבאין מרקס טהורין ור' יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועין היינו משום דכתמים הנמצאין שם אפילו הכי ל"ל בפני נכתב ובפני נחתם ולא חשיב כלוד עצמה ורבינו מאיר פירש דרבי אליעזר הזכיר שם עירו כדאמרינן (סנהדרין דף לב:) אחר ר' אליעזר לוד ואין נראה לר"י דכ"ש שלא היה צריך להזכיר כי היכי דלא נקט תנא קמא ממדינת הים לארץ ישראל דפשיטא היא דבארץ ישראל קאי: **ואשקלון** בדרום. הקשה ר"ת דאשקלון מארץ ישראל היא דכתיב ביהושע (יג) זאת הארץ הנשארת וגו' האשדודי והאשקלוני וכתיב הפילה לישראל[ו] לנחלה כאשר צויתיך ואחר כך לכדה כדכתיב בשופטים (א) וילכוד יהודה את עזה ואת אשקלון ואת גבולה ואר"ת דעולי בבל לא כבשוה כדאמר בפ"ק דחולין (דף ז.) גבי בית שאן הרבה כרכים כבשום עולי מצרים ולא כבשום עולי בבל ולכך אין תלמידי חכמים מצויין שם ואינו אבל קשה דרקס וחגר משמע הכא דהוו חולה לארץ[ז] וכתיב ביהושע (כ) ויקדשו את קדש בהר נפתלי וליכא למימר דלא כבשוה עולי בבל דבספרי בפרשת והיה עקב [ילק כד] חשיב רקס וחגר בהדי כרכים שכבשו עולי בבל וי"ל דתרי רקס וחגר הוו ואותו רקס וחגר דכתיב גבי אברהם ויסב בין קדש ובין שור (בראשית כ) מתרגמינן בין רקס ובין חגרא באתרא של אבימלך מלך פלשתים ואותו היה בארץ ישראל דמסתמא לאברהם ויצחק היו דרין בארץ ישראל וביהושע [יג ג] נמי משמע דפלשתים מארץ ישראל ואותו רקס וחגר היה במערבה של ארץ ישראל דפלשתים במערבו דיס פלשתים הוא גבול מערב של ארץ ישראל ורקס וחגר דמתני' היה במזרח כדאמרינן רקס במזרח ועכו[ח] אע"ג דכבשוהו עולי בבל כדאמר בסוף כתובות (דף קיב.) רבי אבא הוה מנשק כיפי דעכו[ט] ובפרק מי שאחזו (לקמן דף עו:) פריך למימרא דעכו לאו מארץ ישראל הוה הא כי הוו מפטרי רבנן מהדדי בעכו הוו מפטרי מהדדי לפי שאסור לצאת מארץ ישראל לחולה לארץ אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה חליה בארץ וחליה בחו"ל כדמוכח בירושלמי[י] [פ"א ה"ב] והכא מיירי בחותו לד שבחולה לארץ והא דלא משני נמי במי שאחזו (שם) מתני' דאם לא באתי מכאן ועד שלשים יום[יא] והגיעו לעכו וחזר ביטל תנאו היינו לאותו לד שבחולה לארץ היינו משום דביולא מארץ ישראל פוגע תחילה באותו לד של ארץ ישראל והגיע לעכו משמע לתחילת עכו אך קשה לר"י דאמר לקמן (דף ו:) נכנס לפניו ר' אלעא אמר ליה הלא כפר סיסאי מובלע בתחום ארץ ישראל וקרובה לציפורי יותר מעכו ומה בכך מכל מקום עכו עדיפא אע"פ שהיא רחוקה מציפורי שהיא עצמה חליה מארץ ישראל ועוד היכי דייק לקמן (דף ת.) דמוכר עבדו לסוריא יצא לחירות מדתנן[יב] עכו כארץ ישראל לגיטין לגיטין אין לעבדים לא כל שכן סוריא דמרחקא טובא אדרבה סוריא עדיפא כיון דמתני' איירי בלד של חולה לארץ דקסבר כיבוש יחיד שמיה כיבוש והויא היא עצמה ארץ ישראל דלהכי מיבעיא ליה אי הוי כמוכר עבדו לארץ ישראל כיון דשמיה כיבוש או דלמא כיון דעפרה טמא כחולה לארץ דמי ואמר ר"י דאפילו בלד של ארץ ישראל ל"ל בפני נכתב וכו' לפי שהוא בסוף הגבול ורחוק מעיקר ישוב ארץ ישראל ומופלג מן היישובות ובתי דיינים[יג] וכן יש לתרץ גבי אשקלון וגבי רקס וחגר והשתא פריך שפיר כפר סיסאי דקרוב לציפורי שהיתה עיקר ישוב א"י טפי מעכו דרחוק מעיקר ישוב א"י אע"ג דעכו היא עצמה בארץ ישראל וכפר סיסאי הוא חולה לארץ מכל מקום פשיט שפיר כיון דקיים ליה דמובלעת מהני כאילו היא ממש מארץ ישראל כר"ג דאמר מובלעות שביחי וגמירי וא"ת דאמר בירושלמי המוכר עבדו לעכו יצא לחירות ר"ש אביו דרבי יודן אומר אפילו מעכו לעכו וכיון דאפילו באותו לד שבארץ ישראל יצא לחירות אם כן מעכו לעכו אמאי יצא לחירות כיון דחשיב כחולה לארץ[יד] וי"ל דנהי דחשיב כחולה לארץ לגבי עיקר ישוב ארץ ישראל לגבי חולה לארץ מיהא חשיב כארץ ישראל:

ואם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו. אבל כל זמן דלא אתי בעל ומערער נישאת על פי הגט ולא טענינן מזוייף דמשום עיגונא אקילו בה רבנן אבל בממון טענינן מזוייף לנפרע אלא בפניו ומיתומים ומלקוחות דאל"כ לא שבקת חיי לכל בריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה ולהחתים עדים מעצמו ולטרוף אלא בפניו מיתומים ומלקוחות ומיהו מזה אין להוכיח דאפילו לא טענינן להו מזוייף טענינן להו פרוע כיון דהוא עצמו הוי מהימן לומר פרוע מיגו דאי בעי אמר מזוייף דקי"ל כמ"ד בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף ע:) גבי שטר כיס היוצא על היתומים דנשבע וגובה מחצה אבל פנגא דפקדון טענינן להו פרוע הוא לך אע"ג דלא טענינן להו נאנסו[טו] משום דאביהם היה נאמן לומר החזרתיו לך במיגו דנאנסו אבל יש להוכיח דטענינן להו מזוייף דאל"כ כל אחד יכתוב שטר מכר או שטר מתנה ויחתום עדים ויגבה אלא בפניו מיתומים ומלקוחות דהשתא אין שייך לומר פרעתי ועוד יש לדקדק מסוף פ' גט פשוט (שם דף קעד:) דטענינן ליתמי מזוייף דאמר רב הונא שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנוניא על ההקדש ופריך וכי אדם עושה קנוניא על בניו דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין ומסיק דרב הונא איירי בשטר מקויים ורב ושמואל בדנקיט שטר שאינו מקויים אמר תנו קיימיה לשטרא לא אמר תנו לא קיימיה לשטרא פירוש דשמא אלא להשביע את בניו אמר כן ואי לא טענינן מזוייף ליתומים[טו] מכל מקום יגבה דהא נקיט שטרא ואין לומר דטענינן פרוע דהא רב

אית

לית ליה מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו וא"ת בפ"ק דבבא מציעא (דף יג.) פליגי ר"מ ורבנן במגא שטר שאין בו אחריות דרבנן אמרי לא יחזיר ור"מ סבר יחזיר ומוקי לה שמואל כשאין חייב מודה ויחזיר לר"מ[א] לגור ע"פ גלוחיתו והשתא לרבנן אמאי לא יחזיר הא ליכא למיחש למידי דאי מקייס ליה הדין עמו ואם לא מקייס ליה אם כן מה מפסיד אי מהדר ליה[ב] אגא ודאי חייסינן שמא יוציא שלא בפניו ולא נטעון מזייף הוא[ג] ויש לומר דעל כרחך אין הטעם בשביל כך דאכתי נטעון להו פרוע הוא דהא שמואל סבירא ליה בפ' מי שמת (ב"ב דף קנד:) בהדיא אליבא דר' מאיר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו והיה נאמן לומר אביהן דפרוע הוא מיגו דאי בעי אמר מזייף הוא אע"ג דלדידהו לא טעינן מזייף וליכא מיגו מ"מ כיון דלאביהן יש מיגו טענינן להו שפיר פרוע הוא דקי"ל כמ"ד בסוף פ' המוכר את הבית (שם דף ע:) דנשבע וגובה מחצה גבי שטר כיס[ד] אגא היינו טעמא דלא יחזיר כיון דאיתרע בנפילתו ולזה טוען מזייף הוא אין לגבות מן הדין אפילו ימצא עדי קיום דחייסינן שמא זיופי זייף וחתים[ה] כי ההיא דגט פשוט (שם דף קסז.) דאמר ידיה אזרנוקא וכן משמע התם לשון הקונטרס אבל אי ליכא לזה קמן והמלוה מצא עדי קיום מחזירים לו ואי הדר אתי לזה וטוען מזייף הוא נראה דתו לא מהימן כיון דהוחזק בהיתר: **לפי שאין בקיאין לשמה.** וא"ת מאי שנא לשמה דאין בקיאין משאר

הלכות גיטין כגון[ו] מחובר ושינה שמו ושמה ונכתב ביום ונחתם בלילה ואין לומר דנקט לשמה דשכיח טפי דמשכח גט ששמו כשמו ושמה כשמה ומשדר לה וגם הסופר שרגיל לכתוב טופסי גיטין אגב שיטפיה משתלי וכתב שמו ושמה וה"ה שאר הלכות גיטין זה אינו דהא אמר לקמן (דף ט:) גג' דרכים שוו גיטי נשים לשחרורי עבדים ופריך והא איכא לשמה בשלמא לרבה היינו מוליך ומביא אגא לרבא קשיא ותו בין לרבה בין לרבא הא איכא מחובר אלמא לרבה דוקא נקט לשמה בכלל מוליך ומביא ולא נקט מחובר ומפרש ר"ת דבכל הלכות גיטין בקיאין אגא דהך דרשה דוכתב לה לשמה אינה נראית להם עיקר דרשה ואין בקיאין פירוש אין חוששין לדרשה דלשמה ולאחר שלמדו לדקמן (ה.) פירוש לאחר שקיבלוה והא דפ"ק דממילא שיילינן ליה מי הוה לשמה ואמר אין נראה דלא משתמיט בשום דוכתא שיהא צריך ליטאל ועוד דאם כן לימא איכא ביינייהו אם צריך ליטאל ואומר ר"י דסתמא לשמה קא מסהיד[ז] כדפירש בקונטרס נמי בסמוך[ח]

והא דאמר לקמן[ח] מי קתני בפני נכתב ובפני נחתם לשמה נהי דסתמא לשמה משמע מכל מקום כיון דעיקר תקנה משום לשמה הוא הוה ליה[ט] למימר בהדיא: **לפי שאין בקיאין לשמה.** תניא הוא עצמו שהביא גיטו אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם מאי שנא הוא משלוחו אי חיישינן שמא לא נעשה לשמה וטעמא דאמר לקמן מיגקט נקט ליה בידיה ואיכא מערער עליה למה לא יערער[י] אם מתחילה לא ידע דבעי לשמה והשתא ידע[יא] ואומר ר"י[יב] דמסקינן בסמוך דרוב בקיאין הן ושתם ספרי גמירי וליכא אגא לעז בעלמא דמסתמא

אגא כדין יערער והכא שמביאו הבעל בעצמו ליכא למיחש אפילו לעז דתו לא מערער כדאמר בסמוך מגקט נקיט בידיה וכו'[יג]:

מאי בינייהו. לא מצי למימר מוליך איכא ביינייהו דלרבה נמי לרבנן בתראי במוליך ל"ל בפני נכתב ובפני נחתם דגזרינן מוליך אטו מביא בכלל דאתיוה בי תרי דדמי למקוייס: **דאתיוה בי תרי.** פ"ה למ"ד לפי שאין עדים מצויין לקיימו אלו יקיימוהו וקשה דאטו בכיפא תלו להו שיהו מזומנין לקיימו כשיבא הבעל ויערער ועוד דלמה לי דאתיוה בי תרי כך שוים שניהם מן השוק שמכירין חתימת העדים ומפרש ריב"א דאתיוה בי תרי ואמרי שהבעל שלחם דתו לא מהימן לומר לא שלחתיים[יד] דהכי אמר לקמן (דף ה.) שניהם אין צריכין לומר בפני נכתב וכו' ומה אילו יאמרו בפנינו גירשה מי לא מהימני ולהאי לא חיישינן שמא החתים במזיד עדים פסולין דמסתמא כיון דשלח לה גט כדין עשאו דאינו חשוד להכשילה: **ליבעי תרי.** אכתי לא ידע הא דפריש דלא הוי טעמא אגא משום לעז עד לבסוף: **מידי דהוה אכל עדיות שבתורה.** בדלי"ת גרסינן כגון עדות דיני ממונות ודיני נפשות ואית דגרים עריות ברי"ש[טז] ולא נהירא דאם כן מאי משני עד אחד נאמן באיסורין מה לו להזכיר איסורין והא ערוה נמי איסור הוא והכי הוה ליה למימר לא דמי לשאר עריות והוה ליה ליתן טעם[טז] ומיהו יש לומר דה"ק עד אחד נאמן באיסורין להתיר והא דבעי תרי הני מילי לאסור דחד נאו כל כמיניה אבל הא דקאמר כל עריות לא אתי שפיר דמאי כל עיקר דבר שבערוה אין פחות משנים זהו באשת איש בגיטין ובקידושין וזונות דאשת איש לאוסרה על בעלה: **עד אחד נאמן באיסורין.** פי' הקונטרס שהרי האמינה תורה כל אחד ואחד על הפרשת תרומה ושמיטה ועיקור הגיד וחלב[יז] ולא היה לו להזכיר הפרשת תרומה ושמיטה דבהנהו נאמן אע"ג דאיתחזק איסורא משום דבידו לתקנם כמו שפ"ה בסמוך והכי אמר בהאשה רבה (יבמות דף פח.) ושמיטה אע"ג דהשתא אין בידו לתקנו מעיקרא היה בידו לשחוט דאם לא כן אמאי מהימן כיון דאיתחזק איסורא דלא מצינו בשום מקום שיטטרך בגדול אחד עומד על גביו ומעשים בכל יום דמהימן אע"ג דלא שייך רוב מצויין אצל שמיטה מומחין הן כגון שנתחך כל הראש ואין בית השמיטה ניכר ומה שאנו סומכין על הנשים בשמיטה אע"פ שאין יודעות הלכות שמיטה כיון שבידה ללמוד לשחוט או להשכיר אחרים שישחטו לה כבידה דמי[יח] ואת"ת ומנא לן[יט] דעד אחד נאמן באיסורין וי"ל דילפינן מנדה דדרשינן בפרק המדיר (כתובות דף עב.) וספרה לה לעצמה ואת"ת אם כן אפילו איתחזק איסורא וי"ל דאינה בחזקת שתהא רואה כל שעה וכשעברו שבעה טהורה ממילא[כ] ולא איתחזק איסורא[כא] וגם בידה לטבול[כב]: **עד אחד נאמן באיסורין.** הקשה ר"ת מה תשובה היא זאת עיקר הגט יוכיח שצריך לחותמו בשנים ותי' דה"ק דעד אחד נאמן באיסורין בכה"ג שעיקר הגט נעשה כבר ושוב אין צריך אלא גילוי מילתא לידע אם לשמה נכתב: **הוי דבר שבערוה.** אי דנקט דבר שבערוה[כג] אומר ר"י משום דבהאשה רבה (יבמות דף פח.) בשאר איסורי כגון טבל והקדש וקונמות מספקא לן אי מהימן אפילו איתחזק איסורא ולאו בידו או לא[כד] ואת"ת אי עד אחד נאמן בשאר איסורין אפילו איתחזק איסורא ולאו בידו אמאי איצטריך וספרה לה לעצמה ויש לומר דס"ד[כה] דהשיב כמו דבר שבערוה: **סתם ספרי דדייני מיגמר גמירי.** והוי כמו מיעוטא דמיעוטא דלא חיישינן אפילו לרבי מאיר: **ורבנן הוא דאצרוך.** פירש בקונטרס

משום דאיכא דאשכח כתוב ועומד כגון שנכתב לשם מ' מבני עירו ששמו כשמו ומלך מלגרש[כו] דבהוחזק שני יוסף בן שמעון אפילו

לפי שאין בקיאין לשמה. אין בני מדינה היס בני תורה ואין יודעין שצריך לכתוב הגט לשם האשה וקרא כתיב וכתב לה ספר כריתות (דברים כד) לה דהיינו לשמה[ט] הילכך אומר השליח בפני נכתב ובפני נחתם וממילא שיילינן ליה אם נכתב לשמה והוא אומר אין. ולקמיה[י] מפרש מאי טעמא לא אצרכוהו נמי למימר לשמה: **לפי שאין עדים מצויין לקיימו.** אין שירות מצויות משם לכאן שאם ידא הבעל ויערער לומר לא כתבתיו שיהו עדים מצויין להכיר חתימת העדים והאמינוהו לשליח. ולקמן פריך בין לרבא בין לרבה ליבעי תרי: **דאתיוהו בי תרי.** ושניהם נעשו שלוחים לגרשה והגט יוצא מתחת ידי שניהם. לרבה בעי למימר לרבא לא בעי למימר שהרי שניהם הם ואם יערער בעל הרי הם מצויין לקיימו: **אי נמי ממדינה למדינה בארץ ישראל.** כגון יהודה וגליל דסלקא דעתא השתא דלא שכיחי שייתא. לרבה דלא חיישינן לעיערוא דימא מזויף הוא לא בעי למימר הואיל ובקיאין כל בני ארץ ישראל לשמה לרבא בעי למימר דהא אין שירות מצויות: **אי נמי באותה מדינה.** כגון מעיר לעיר במדינה אחת. מדינה רונטריד"א בלע"ז. ובמדינת היס לרבה בעי למימר דהא אין בקיאין לשמה לרבא דאמר לפי שאין וכו' ומתניתין משום ערעורא דזיוף הוא הכא לא צריך דהא שכיחי שייתא: **מידי דהוה אכל עדיות שבתורה.** ומשני **עד אחד נאמן באיסורין.** שהרי האמינה תורה כל אחד ואחד משראל על הפרשת תרומה ועל השחיטה ועל ניקור הגיד והחלב: **דלא איתחזק איסורא.** דחלב בהך חתיכה[יא] איסורא[יב] גופא: **הכא איתחזק.** בהך איתתא איסור אשת איש. ומטבל ושחיטה לא גמרינן לה כדאמרינן ביבמות (דף פח.) דהתם בידו לתקנן לפיכך נאמן להעיד עליהן: **ואין דבר ערוה.** יג רצו להתירו בפחות משנים דיליף דבר דבר מממון כתיב הכא כי מצא בה ערות דבר (דברים כד) וכתיב התם על פי שנים עדים יקום דבר (שם יט) במס' סוטה (דף ג:): **רוב ישראל בקיאין הם.** ואין לחושדן: **ואפילו לר' מאיר דחייש למיעוטא.** גבי קטן וקטנה אין חולצין ולא מייבמין קטן שמא ימצא סריס קטנה שמא תמצא איילונית כו' במס' יבמות (דף קיט.): **סתם ספרי דדייני.** סופרי הדיינים שרגילין לכתוב כל שטרי גיטין: **מיגמר גמירי.** דגט אשה בעי למימר: **ורבנן הוא דאצרוכו.** למיחש למלתא משום דאיכא דאשכח כתוב ועומד כגון שנכתב לשם מ' מבני עירו ששמו כשמו ומלך מלגרש: משום

[א] לפי שאין בקיאין לשמה רבא אמר אלפי שאין עדים מצויין לקיימו מאי בינייהו איכא בינייהו בדאתיוהו בי תרי אי נמי ממדינה למדינה בארץ ישראל אי נמי באותה מדינה במדינת הים ולרבה דאמר לפי שאין בקיאין לשמה ליבעי תרי מידי דהוה אכל עדיות שבתורה געד אחד נאמן באיסורין דאימור דאמרינן עד אחד נאמן באיסורין כגון חתיכה ספק של חלב ספק של שומן דלא איתחזק איסורא אבל הכא דאיתחזק איסורא דאשת איש גהוי דבר שבערוה דואין דבר שבערוה פחות משנים רוב בקיאין הן ואפילו לר"מ הדחייש למיעוטא סתם ספרי דדייני מיגמר גמירי ורבנן הוא דאצרוך והכא משום

[ב] בפ"ג: [ג] בכ"מ: [ד] [לקמן ט:], [ה] [לקמן ט:], [ו] [לקמן ג. חולין י:], [ז] גי' ר"י והורי, ועי' רש"ל [ח] יבמות פח. [קדושין סו. לקמן ג. סד.], [ט] [יבמות פח: קיט. ע"ז לד: מ: בכורות יט: מכ: חולין ו. יח: פו. נדה לח: מח.], [י] [לקמן כ.], [יא] [דף ג.], [יב] בכ"מ: תתיכם, [יג] בכ"מ: תתיכם, [יד] כ"כ לעיל מ"ל, [טו] דף ג. ד"ה לא גיה,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הוי דבר שבערוה וכו' דחשיב כמו דבר שבערוה. עי' מהרי"ק שורש ע"ג:

לעזי רש"י

קונטריד"א. חבל ארץ.

מוסף רש"י

עד אחד נאמן באיסורין. דכל יחיד ויחיד האמינתו תורה, וחכמה מנכרך ומלאך (דברים יב) ושחט את בן הבקר (ויקרא ו) ואכלי הכעים על ידו ולא הזקיקו להעמיד עדים בדבר, ולא הצריכה תורה עדים אלא לעוגם ממון או מיתת בית דין ולעריות, דגמרינן דבר דבר מממון (חולין יז). ואפילו לר"מ דחייש למיעוטא. בפרק הכל שוחטין (חולין ו.), גבי כוחים, שגזר על כל כוחים משום שותם שמצא דמות יונה בהר גריזים והשתחוו לה (יבמות קיט).

מוסף תוספות

א. לטעמיה דאמר שמואל אומר היה ר"מ שטר שאין בו אחריות נכסים אינו גובה לא מנכסים משועבדין ולא מנכסים בב"ח, ומחזיר למלוה. רשב"א לקמן ט. ד"ה ואם יש. ב. והלא לא יוכל להוציא על ידו כלום מלוה, כי יטענו מזויף, וגם מן הלקוחות ויתומים לא יוכל להוציא כי נטענן בשבילם. תוס' כתובות נב: ד"ה דיעל. ג. ואתי למטרף שלא כדין. רשב"א לקמן ט. ד"ה ואם יש. ד. פי' דטענין ליתמי החזרתי לך הפלגא פקדון הואיל ואביהן היה נאמן בכך מיגו דאי בעי אמר נאנסו ואע"ג דליתמי לא טענינן נאנסו וכו' והיינו טעמא משום דלא שכיחא. תוס' כתובות נב: ד"ה דיעל. ה. ואפי' היכא דאתו סהדי גופייהו ואסהידו אחתימות ידייהו דאיהו היא אפ"ה חיישינן דלמא דייק טפי וזיף. רשב"א לקמן ט. ד"ה ואם יש. ו. כתבו. תוס' הרא"ש. ז. דמאי נפק"מ אם נכתב בפניו אם לא שבא להעיד ששמע שנכתב לשמה. תוס' הרא"ש וע"ע ברשב"א וכו"ן. ח. ורבא מ"ט לא אמר כרבה. תוס' הרא"ש. ט. לתקוני. רשב"א. י. הבעל. תוס' הרא"ש. יא. וגם הסופרים אינם בקיאין. תוס' הרא"ש. יב. דודאי לא חיישינן שמא לא נכתב לשמה לענין לפסול הגט. תוס' הרא"ש. יג. אבל בא"י כי אתי נמי ומערער ליכא אפי' לעז, דכולן בקיאין. תוס' הרא"ש. יד. ומזוייף הוא. תוס' הרא"ש. משא"כ בחד. רשב"א. טו. משום דאעדות לא שייך למימר 'שבתורה', אלא 'כל עדות' ותו לא. תוס' הרא"ש. טז. והאי דקאמר שבתורה שיש כמה מיני עדויות דיני ממונות ודיני קנסות ודיני נפשות. תוס' הרא"ש. יז. שאם אי אתה אומר כן אין אדם מתאכסן אצל חבירו. ריטב"א. יח. אבל מניקור גיד וחלב מייתי שפיר ראיה דאין זה בידו לתקן כשאומר גיד זה של היתר דאם הוא גיד הנשה אין בידו לתקן שיעשה היתר, וכן חלב שיעשה שומן. תוס' הרא"ש. יט. היא גופא. תוס' הרא"ש. כ. דדמיה פוסקין ממילא וימי ספירה באין מאליהן. רשב"א. כא. ואי משום טבילה הויא לה כשחיטה דבידה לתקן. רשב"א (ועי' מהרש"א). כב. וכל שבידה לתקן, ע"א נאמן. רמב"ן. (ו)מ"מ ילפי' שפיר מנדה ניקור גיד וחלב אע"ג דאין בידו לתקן הגיד של איסור שיהא היתר, מ"מ לא אתחזק איסורא בגיד זה. תוס' הרא"ש. כג. תיפוק לי משום דאתחזק איסורא וכו' ולא הוה ליה למימר 'הוי דבר שבערוה' דלישנא משמע דדוקא בדבר שבערוה הוא דלא מהימן. תוס' הרא"ש. כד. להכי נקט הכא הוי דבר שבערוה, דאפי' אח"ל דמהימן בשאר איסורי, בדבר שבערוה פשיטא דלא מהימן. תוס' הרא"ש. כה. דלקמן בריש כל הגט (כז.) מוכח דאפי' רבה לא חייש להכי דלמא משכח גט ששמו כשמו אלא בשהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת, וא"ת דה"נ משום דזמנין. רשב"א. כו. בעיר אחת, א"כ. רשב"א.

הבעל ומערער לא משגחי' ביה אבל לאין בקיאים הן לשמה לא חייש רבא דסתם סופרים דכתבי גיטא בקיאין הן לשמה ולא נתקן לומר בפני נכתב ובפני נחתם אלא לפי שאין עדים מצויין לקיימו: א"ב דאתיוה בי תרי. פי' שנעשו שנים שלוחים להביא הגט לרבא דאמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו אין צריכים לומר דבשנים אין הבעל יכול לערער ולרבה דאמר לפי שאין בקיאים לשמה צריכים לומר: א"נ איכא ביניייהו [דאתייה] חד ממדינה למדינה בא"י כגון יהודה וגליל דס"ד השתא דלא שכיחי שיירתא. לרבא דחייש לערעורא דבעל צ"ל. ולרבה לא צריך הואיל ובני א"י בקיאים לשמה: אי נמי א"ב דאתייה חד מעיר לעיר בחו"ל באותה מדינה דשכיחי שיירתא מעיר לעיר לרבא דאמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו הכא שכיחי שיירתא ואינו צ"ל. ולרבה דאמר לפי שאין בקיאים לשמה [צריך] שיאמר שגם מעיר לעיר אין בקיאים לשמה. והלכתא כרבא דהוא בתרא. ועו' דכל סוגיא דשמעתא